

איסור סירוס רב דניאל שטיין

א. ויקרא (כ"ב, כ"ד-כ"ה) - "ומעוך וכתות ונתוק וכרות לא תקריבו לה' ובארצכם לא תעשו וגו' כי משחתם בהם מום בם לא ירצו לכם". [ספרא (פר' אמור פר' ז' אות י"א-י"ב) - לא תקריבו אין לי אלא שלא יקריבו מנין שלא יעשו תלמוד לומר לא תעשו וכו', אין לי אלא בהמה, חיה ועוף מנין תלמוד לומר בארצכם וכו', מנין אף באדם תלמוד לומר ובכם כדברי בן חנינאי וכו' מנין שהנקיבות בסירוס תלמוד לומר כי משחתם בהם מום בם, רבי יהודה אומר בהם אין נקיבות בסירוס]. [הגה' הגר"א (שם) - ואולי דהכונה מדכתיב אצל תיבת משחתם בהם מום בם משמע באיזה אופן אסור לסרס באלו שנעשה מום עי"ז דהיינו בזכר שבהם אמר הכתוב להקריב כדכתיב ומעוך וכתות וגו', לאפוקי נקבה דסירוס לא הוי מום להקרבה דהא הוי מום שבסתר וכו' ה"ה דלא חשיב לענין הלאו דלא תעשה].

ב. תוספתא מכות (פ"ד ה"ד) - והמסרס את האדם ואת הבהמה ואת החיה ואת העופות בין גדולים בין קטנים בין זכרים בין נקיבות הרי זה חייב ר' יהודה אומ' מסרס זכרים חייב מסרס נקבות פטור.

ג. רמב"ם (פ"ז איס"ב הי"א) - והמסרס את הנקבה בין באדם בין בשאר מינים פטור. [מגיד משנה (שם) - ופירש רבינו חיובא הוא דליכא אבל איסורא איכא מדלא תני מותר לסרס הנקבות ולזה כתב רבינו פטור].

ד. שו"ע (אהע"ז סי' ה' סע' י"א) - אסור להפסיד אברי הזרע, בין באדם בין בבהמה חיה ועוף וכו' ואפילו מסרס אחר מסרס וכו' כיצד, הרי שבא א' וכת הגיד וכו' בין באדם בין בבהמה, חיה ועוף. והמסרס את הנקבה, בין באדם בין בשאר מינים, פטור אבל אסור. [ביאור הגר"א (ס"ק כ"ה) - ופ' כת"ק אלא דאין בהם מלקות כיון דלא נכללו בל"ת דלא תעשו]. [ט"ז (ס"ק ו') - לא נראה לי דקדוק זה מגמ' דודאי גם לשון אין סירוס בנקבות מורה על היתר כמו לשון מותר אלא הטעם כיון שמסרס אותה על ידי מעשה כגון הכאה או בעיטה או שאר דברים הגורם סירוס ובא על ידי מעשה שלו אין לומר בו היתר דאפילו בבהמה אסור משום צער בעלי חיים בלא איסור סירוס וכו' והא דפטור בנקבה אפילו אם בא על ידי מעשה שלו נראה הטעם דבנקבה אין שייך סירוס בהפסד איברי זרע ממש שאינה בחוץ כמו בזכר].

ה. גמ' שבת (קי-קיא) - לירקונא תרין בשיכרא ומיעקר. ומי שרי, והתניא מניין לסירוס באדם שהוא אסור תלמוד לומר ובארצכם לא תעשו בכם לא תעשו, דברי רבי חנינא, הני מילי היכא דקא מיכוין, הכא מעצמו הוא, דאמר רבי יוחנן הרוצה שיסרס תרנגול, יטול כרבלתו, ומסתרס מאליו. והאמר רב אשי רמות רוחא הוא דנקיטא ליה, אלא בסריס. והאמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן הכל מודים וכו' במסרס אחר מסרס שהוא חייב, שנאמר ומעוך וכתות ונתוק וכרות, אם על כרות חייב על נתוק לא כל שכן, אלא להביא נותק אחר כרות שהוא חייב וכו' אלא באשה. ולרבי יוחנן בן ברוקא, דאמר על שניהם הוא אומר ויברך אותם אלקים ויאמר להם פרו ורבו, מאי איכא למימר, בזקינה, אי נמי בעקרה.

ו. שו"ע (שם סע' י"ב) - המשקה כוס של עיקרין לאדם או לשאר בעלי חיים כדי לסרסו הרי זה אסור ואין לוקין עליו. ואשה מותרת לשתות עיקרין כדי לסרסה עד שלא תלד. [כ"ש (ס"ק י"ג-י"ד) - אפילו שותה לרפואה ואין מתכוין להיות עקר כיון דפסיק רישיה הוא וכו'. משמע אפילו בלא צער כלל מותר ומ"ש בסעיף הקודם והמסרס את הנקיב' פטור אבל אסור היינו סירוס במעשה].

ז. גמ' יבמות (סה:) - יהודית דביתהו דר' חייא הוה לה צער לידה, שנאי מנא ואתיא לקמיה דר' חייא, אמרה אתתא מפקדא אפריה ורביא, אמר לה לא, אזלא אשתיא סמא דעקרתא, לסוף איגלאי מילתא, אמר לה איכו ילדת לי הדא כרסא אחריתא.

ח. חי' הריטב"א יבמות (סג:) - ואסור לאדם לשתות שום דבר שיעקרהו כדי לעסוק בתורה אבל לבטל ממנו תאוה והרהור שרי ואריץ, וכן שמעתי בשם רבינו הגדול ז"ל שאם קיים מצות פריה ורביה וחשקה נפשו בתורה לגמרי ורוצה לשתות או לאכול דבר של עיקור כדי שלא יתבטל מתורתו שהוא מותר.

ט. גמ' סנהדרין (נו-נו:)- תנו רבנן שבע מצות נצטוו בני נח דינין, וברכת השם, עבודה זרה, גילוי עריות, ושפיכות דמים, וגזל, ואבר מן החי, רבי חנניה בן גמליאל אומר אף על הדם מן החי. רבי חידקא אומר אף על הסירוס וכו', דתנא דבי מנשה שבע מצות נצטוו בני נח עבודה זרה, וגילוי עריות, ושפיכות דמים, גזל, ואבר מן החי, סירוס, וכלאים.

י. גמ' ב"מ (צ-צ:) - איבעיא להו מהו שיאמר אדם לנכרי חסום פרתי ודוש בה, מי אמרינן כי אמרינן אמירה לנכרי שבות הני מילי לענין שבת, דאיסור סקילה, אבל חסימה דאיסור לאו לא, או דלמא לא שנא וכו', תא שמע, דשלחו ליה לאבוה דשמואל הלין תורי דגנבין ארמאי ומגנחין יתהון, מהו, שלח להו הערמה אתעביד בהו, אערימו עלייהו ויזדבנון. אמר רב פפא בני מערבא סברי לה כרבי חידקא, דאמר בני נח מצווין על הסירוס, וקא עברי משום ולפני עור לא תתן מכשל.

יא. שו"ע (שם סע' י"ד) - אסור לומר לעובד כוכבים לסרס בהמה שלנו. ואם לקחה הוא מעצמו וסרסה, מותר. ואם הערים ישראל בדבר זה, קונסין אותו. ואפי' לא הערים, והעובד כוכבים מכירו ומכין לטובתו. ומוכרן לישראל אחר וכו'. הגה: וכו' ומותר למכור לעובדי כוכבים בהמות ותרנגולים, אף על גב דבדאי העובד כוכבים קונה אותם לסרסם. ויש אוסרים. ומיהו אם אין העובד כוכבים הקונה מסרסם בעצמו, רק נותנו לעובד כוכבים אחר לסרס, לכולי עלמא שרי. כל דבר הצריך לרפואה או לשאר דברים, לית ביה משום איסור צער בעלי חיים. [בית שמואל (ס"ק ט"ז) - ופסקו הרמב"ם והרא"ש והרשב"א והגמ"י דאינו מצווה והסמ"ג והג"א פסקו דמצווה א"כ אמירה לעכו"ם לסרס אסור מ"מ או מטעם אמירה לעכו"ם אסור אפילו מה שהוא אינו מצווה או י"ל דעכו"ם מצווה על סירוס ונ"מ אפילו למכור לו אסור כמ"ש בת"ה סי' רצ"ד ויש לחוש הכא והכא לחומרא ואמירה לכותי אסור בכל איסורים כמ"ש בי"ד סימן רצ"ו ובת"ה סימן שי"ח וכן אסור למכור לו לסרס].

יב. רא"ש ע"ז (פ"א סי' י"ד) - אמר אביי אמר קרא לפני עור לא תתן מכשול אלפני עור מיפקדינן אלפני דלפני עור לא מיפקדינן ודווקא גבי עובד כוכבים אבל גבי ישראל דחיישינן להכשיל חיישינן אלפני דלפני.

ירוס והשחתת איברי הזרע והלידה.